

Kristoffur Kamban:

Doyði 16 ára gamal sum blaðs

Óli Jacobsen

olij@sosialurin.fo

Protokollin yvir tey, sum eru jarðað í gamla kirkjugarði er eitt áhugavert skjal. Her eru nógv kend nøvn, eisini slík, sum ikki hava fingið gravstein. Men fyrst og fremst lýsir protokollin, hvussu nógv livialdurin er broyttur. Vit hava hugt eftir tølunum fyri 1907, ella júst fyri 100 árum síðani. Hetta ár vóru 21 jarðarferðir. Átta av hesum vóru fólk undir 20 ár. Av hesum vóru tvey deyð-fødd. Tað vóru bert trý, sum vóru yvir 70 ár. Eitt av hesum var Marin Mohr í Hoyvík, sum gjørdist 90 ár, sum má hava verið ein sera høgur aldur tá í tíðini. Miðalaldurin fyri tey grivnu var 37 ár, sum kanska er umleið helvtina av tí, hann er í dag.

Í kirkjugarðinum eru eisini nógv ung, sum ikki finga møguleikan at gera seg galdandi. Hesa ferð fara vit at umrøða ein ungan drong, sum doyði knapt 17 ára gamal, men sum kortini hevur eina søgu.

Talan er um Kristoffur Kamban, sum var føddur 30/9 1916. Hann doyði 26/8 1933 og verður jarðaður triggjar dagar seinni.

Hann var sonur Hanus Kamban, lærara í Havn (f. 8/3 1879 d. 1/4 1946) og Mariu Kamban, fødd Ziska (f. 9/5 1885 d. 4/8 1952).

Hanus og Maria høvdu sjei børn nevniliga:

Elisabeth (Betti), gift Andreassen (f. 2/10 1908 d. 30/9 1985);

Hjördis, gift Djurhuus (f. 27/4 1910 d. 3/7 2006);

Johanna, gift Ziska (f. 25/9 1911 d. 3/12 2004);

Janus Kamban (f. 10/9 1913);

Elseba (Ebba), gift Petersen (f. 30/1 1915);

Kristoffur (Stoffa) Kamban (f. 30/9 1917 d. 26/8 1933) Hans Marius (Mara) Kamban (f. 11/11 1919 d. 7/10 1986).

Harumframt høvdu tey í fostur Irenu (Rúnu) Rasmussen, dóttir Lisu og Sofus (hjá Stinu) Rasmussen, ið sum lítill smágenta misti mammu sína.

Kristoffur var uppkallaður eftir mammubeiggja sínum Kristoffur Ziska, ið 18 ára gamal gekk burtur í 1912, við sluppini Oliviu,

Gravsteinurin

sum mammubeiggi hansara, hin navnframi Napoleon í Dali átti og førði.

Evnaligur drongur

Kristoffur hevði sum barn haft sponsku sjúkuna og kom hann seg ongantið rættiliga av sjúkuni.

Hann var lættur av lyndi og skemtingarsamur, og tað lá væl fyri hjá honum við tí bókliga.

Í realskúlanum gekk hann

í klassa við Regin Dahl, Jens Guttesen, Leivur Jóanesarson og Ebbe Müller, meðan genturnar vóru Ása Christiansen, Helena Enniberg, Inger Højgaard, Inge Lützen, Hanna Poulsen, Aase Ringberg og Ingeborg Zachariasen.

Av hesum liva triggir av næmingunum enn. Tær eru Ása Christiansen, gift Michelsen, Ingeborg, gift Rasmussen og Aase Ringberg. Hon er dóttir amtmannin, sum tá var í Føroyum, Hjalmar

Ringberg. Aase flutti aftur til Danmarkar, men hjartað lá eftir í Føroyum. Hon tosar føroyskt, er limur í Føroyingafelagnum í Ballerup og ferðast javnan higjar.

Í 2004 skipaði hon á Hotel Hafnia fyri eini 70-ára samkomu fyri tey, sum finga realprógvi í 1934. Tá vóru fimm eftir av flokkinum. Umframt tær triggjar eisini Regin Dahl, sum búði niðri og Hanna við Høgadalsá. Men júst tann dagin samkoman skuldi vera, gjørdist Hanna illa sjúk og doyði nakrar dagar seinni. Regin doyði fyri kortum.

Fóru at geva út skúlablað

Hetta var ein livandi klassi við einum sera góðum samanhaldi millum dreingirnar, sum í 1933 fóru undir at geva út skúlablaðið Glámlýsi, tí sum sagt verður í innanginnum til fyrsta nummarið av blaðnum:

Nógv halda tað vera stórt spell, at skúlabørn ikki hava sitt egnu blað, tí tað er jú eitt og annað, sum tey vildu ført fram og sum kanska ikki hevði verið so væl hóskaði at komi fram

við í øðrum bløðum.

Av Glámlýsi kom bert út 1. árg. numrini 1, 2 og 3. Bløðini vórðu prentaði á prentsmiðju B. Z. Jensens, sum var mammubeiggi Kristoffurs og hevði til húsa í grannahúsinum í Jónas Broncksgøtu. Sum útgevandi stendur felagið Glámlýsi, og eru bløðini til skjals á Landsbókasavninum.

Sum árið leið sjúklaðist Kristoffur, og kom hann um summarið niðan á Sanatori-ið at liggja. Tað gekk skjótt tann skeiva vegin og longu tann 26. august doyði hann haruppi bert 16 ára gamal.

Nakað eftir at Kristoffur var deyður, sóknaðist Rasmussen lækni á Eiði eftir næsta nummari av blaðnum, sum hann helt vera eitt áhugavert tiltak. Her mátti mamman svara Rasmussen sum var, at “redaktørurin” ímeðan var deyður og jarðaður, so frá hansara hond komu ikki fleiri bløð.

Av systkjunum hjá Kristoffuri eru á lívi Janus og Ebba, sum bæði eru farin væl uppum tey níti.

Ebba veit at siga, at vinmennirnir komu nógv saman og vitjaðu teir Kristoffur dúgliga á Sanatoriinum.

Teir vóru kátir dreingir og høvdu ilt við at yvirhalda vitjunartíðirnar, so viðhvørt mátti talast at.

Einaferð hon í seinri árum á Havnargøtum kom á tal við Jens Guttesen, kom tosið inn á vinmannin Stoffa, og fortaldi Jens henni tá, at hann varð biðin at bera, tá ið Kristoffur fór til gravar, og hevði mamma hansara til høvið keypt honum klædning. Hetta var fyrstu ferð hann var í tilik-um klædnabúnað og føldi hann seg í honum sum rættan mann.

Janus veit at siga frá, at hann fór niðan at vitja bróðurin saman við Kristinu Kristiansen úr Gøtu, sum tey kendu, og sum var fotografur. Tað var ætlanin at taka eina mynd av Kristoffur, men var hann seingjarliggjandi, tá ið tey komu, og valdu tey at lata vera.

Janus sigur eisini frá, at fáar dagar, áðrenn hann doyði, kom Kristoffur oman at vitja:

Vit spákaðu okkum ein túr yvir á Skansan og sótu har og prátaðu saman um mangt og hvat. Ikki vardi tað meg, at hann hevði so stutt eftir.

Kristoffur saman við vinum: F.v. Gunnar Isholm, Kristoffur Kamban, Marius Ziska, Bent Restorff, ókendur